

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ДОНОРСТВА І ТРАСПЛАНТОЛОГІЇ ЯК СКЛАДОВА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ (СТРУКТУРНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ)

ЛЕБІДЬ Валерій Іванович - завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, м. Київ

ЮШКОВА Вікторія Віталіївна - викладач Університету сучасних знань, м. Київ

УДК 342.95+614

В статті досліджується і аналізується стан правового забезпечення донорства та трансплантології як підгалузі медицини України, яке існує на сьогоднішній день, порівнюючи з практикою світових країн. Автор дійшов висновку, що на сучасному етапі ці підгалузі медицини в Україні характеризуються невирішеними і незавершеними комплексними проблемами і відсутністю системного підходу до їх вирішення. Виходячи з реальних потреб сучасності, опираючись на конституційні пріоритети громадян, і розглядаючи донорство та трансплантацію як радикальний спосіб збереження і продовження життя, автор пропонує ввести комплексно-системні рішення забезпечення і розвитку цієї галузі, виводячи комплекс радикальних і дійсних заходів, закріплених на адміністративно-правовому рівні, умовно назвавши їх заходами по створенню національної довготермінової стратегії розвитку донорства і трансплантології.

Ключові слова: *медицина, конституція, донорство, трансплантологія, органи, адміністративно-правове забезпечення, стратегія розвитку.*

При розгляді співвідношень взаємовикористання та подальшої оптимізації стану таких категоріальних субстанцій як «медицина» і «право», наврядчи хтось заперечуватиме вторинність другої перед першою, і, навпаки – емпіричне-наукове лідерство першої по відношенню до другої. Водночас зазначимо що без донорства транспланто-

логія втрачає сенс, так само як і донорство без подальшого цільового-адресного використання. Стосовно ж донорства та трансплантології, як підгалузей медицини, важко не погодитись з тезою, що у більшості розвинутих країн сучасного світу законодавство щодо донорства та трансплантології у різних ступенях є асинхронним по відношенню щодо її втілення – медико-технологічних та наукових досліджень, оптимізацій, інновацій, методів та в решті практики яка стає усталеною, а відтак це законодавство має ознаки апріорно недосконалого. Звичайно, у цій ситуації існують певні країни-лідери, що намагаються своєчасно забезпечувати передовий загін медиків відповідним передовим законодавством, використовуючи, зокрема, такий дійовий метод як парламентське лобювання. Принагідно зазначимо, що не розглядаючи, але не заперечуючи невід'ємно присутню комерційну складову питання, відмітимо, що з іншого боку – донорство і трансплантологія – це та сфера, яка безпосередньо пов'язана з ризиком для життя критичного сегменту пацієнтів, а отже вимагає вкрай оперативного і перманентного юридичного супроводу і оновлення у вигляді своєчасного правового забезпечення. Україна не є винятком з цих правил.

Критична реальність ситуації полягає у тому, що держава, хоча й стверджує усно і письмово важливість заходів у донорстві та трансплантології, проте, фактично і свідомо, хоча й негласно, демонструє або вимушена демонструвати бездіяльність, усувається або

змушена усуватися від системних заходів стосовно забезпечення належного фінансування донорства та трансплантології, навіть не зважаючи на те, що це досить дієві медичні методи. Головні мотиви цих відмов – нестача бюджетних коштів, відсутність правового забезпечення, рудименти застарілого мислення суспільства. Звідси виникає державна декларативна політика підтримки згаданого інституту медичного права, яка на жаль, переважно не втілюється на практиці.

З іншого боку, незважаючи на те, що бюджетні ресурси України у сфері охорони здоров'я в умовах економічної рецесії та збройних конфліктів є доволі об'єктивно обмеженими, країна навіть у цих умовах має передбачати, що рано чи пізно передовий світовий досвід у сфері трансплантології так чи інакше має прийти на її терени і бути звичайно ж, легалізовані. Отже, навіть ще не маючи втілення цього передового досвіду, на наш погляд і виходячи з логічного передбачення, країна має бути заздалегідь підготовлена, принаймні, законодавчо, превентивно, забезпечуючи появу на її теренах передових інноваційних надбань та оновлень. Принцип «що не заборонено законом, те дозволено» тут, на нашу думку, видається недоречним – адже йдеться про такі делікатні та етичні теми як людські життя та час відпущений на їх збереження. Не забуваймо, що Конституція України, свідомо втілює антропоцентричну природознавчу концепцію, згідно якої будь яке вирішення основних правових завдань повинно здійснюватися в інтересах людини Стаття 3 Конституції України прямо вказує, що «Людина та її права є найбільшою цінністю у правовій та соціальній державі» [1]. То ж одне із основних прав людини – це право на здоров'я, включно із правом на донорство та трансплантацію. За цих умов, на наше глибоке переконання, існуючий правовий вакуум у цій сфері, як проблему, яка може стати на заваді сучасних і новітніх методів донорства та трансплантології варто запобіжно скорочувати, не очікуючи виникнення відставання між медичною практикою та її юридичним забезпеченням.

Зазначена проблема, якщо її своєчасно не вирішувати, та чи інакше стає на зава-

ді подальшого перспективного втілення та використання світового досвіду та надбань донорства та трансплантології, гальмуватиме у часі введення сучасних методів та розвиток вітчизняного рівня цієї галузі. Для науковців вирішення цієї проблеми – це до певної міри семафор із зеленим світлом, карт-бланш, стимул для розробки та втілення нових наукових досліджень, тоді як для медиків-практиків – легітимний спосіб втілити та розширити клінічне застосування сучасних досягнень та врятувати певну кількість життів.

Отже саме всебічне врегулювання на законодавчому рівні найпроблемніших питань донорства та трансплантології, як показує світовий досвід, повинно спиратися на взірці успішної закордонної практики та морально-етичну основу, яка враховує біологічні права людини. Саме це і є запорукою запровадження механізмів реалізації норм цього законодавства на національному рівні.

Ідеально й бажано, щоб усі сфери донорства та трансплантології так чи інакше були б регламентовані законодавчо. Особливо актуальною є детальна регламентація законодавства на рівні підзаконних актів. При цьому, слід зазначити, що при створенні підготовчих, основних та реабілітаційних норм у трансплантології слід неухильно дотримуватись принцип пріоритету прав, свобод та законних інтересів донорів та реципієнтів.

До переліку проблемних та актуальних тем, пов'язаних із адміністративно-правовим забезпеченням трансплантології можна віднести достатньо широке коло нагальних питань, які торкаються різних аспектів адміністративно-правового забезпечення трансплантології. Цієї теми торкалися такі дослідники як А.А. Андреев, О.А. Бурий, С.В. Гринчак, В. К. Денісов, Г.Н. Красновський, А. Мусієнко, О.Г. Пелагеша, В.П. Сальников, В.Ф. Саєнко, Б.І. Слонецький, О.Е. Старовойтова, О.С. Таран, Г.В. Чеботарьова та інші. Проте самих лише тез або пропозицій (часом розрізнених та не поєднаних між собою) юристів для розробка та втілення передового законодавства у цій царині замало. Бо, не зважаючи на проведеного значного науково-теоретичного

аналізу питань, пов'язаних з адміністративно-правовим забезпеченням донорства та трансплантології, все ж залишається ціла низка взаємопов'язаних питань і проблем, ефективне вирішення яких, на наше переконання, може бути здійснено лише комплексно і системно. То ж необхідність такого удосконалення адміністративно-правового регулювання трансплантології, як складового елемента реалізації конституційних прав громадян на здоров'я, може бути здійснена у межах та концепції так званої побудови комплексної реформи системи охорони здоров'я.

Метою даної статті є висування деяких начерків та обґрунтування певних запропонованих адміністративно-правових заходів, які, на наш погляд, можуть сприяти формуванню комплексу рекомендацій або лягти в основу для створення системного адміністративно-правового забезпечення оновленої державної стратегії розвитку та управління вітчизняним донорством та трансплантологією.

Виходячи з поставленої мети, в статті вирішуються наступні завдання:

1. Побіжно проаналізувати недоліки сучасного стану вітчизняного законодавства в сфері адміністративно-правового забезпечення трансплантології та визначити перелік проблем, що торкаються невирішених питань, які так чи інакше стають на заваді прогресу у сфері трансплантології.

2. Викласти і обґрунтувати практичні пропозиції і рекомендації, спрямовані на створення та удосконалення адміністративно-правового забезпечення заходів, що сприятимуть подальшим розробкам та втіленню державної реформи системи охорони здоров'я у сегменті щодо розвитку і управління вітчизняною трансплантологією.

Об'єктом статті є як діюче, так і рекомендоване до змін адміністративно-правове законодавство України у сфері донорства та трансплантології для створення оновленої державної стратегії розвитку і управління вітчизняною трансплантологією.

Предметом є комплексна оптимізація і реформування законодавства України у сфері розвитку і управління вітчизняною трансплантологією з рівнянням на кращі здобутки світових досягнень у цій галузі.

На наш погляд вирішення невирішених раніше загальних проблем щодо адміністративно-правового забезпечення донорства та трансплантології полягає саме у стратегічному підході який містив би комплексно-системні заходи. Конотативне поняття «стратегія», як комплексу системних заходів, передбачає, на наш погляд, передусім та зокрема, її спрямованість саме на перспективу, себто не тільки на осмислення сьогодення, а на превентивне освоєння завтрашнього, найближчого та перспективного майбутнього донорства та трансплантології, а відтак – на її адміністративно-правове забезпечення з постійним оновленням. Через це поняття юридичного забезпечення стратегії не вичерпуються лише прийняттям нового законодавства у сфері трансплантології. Радше, таке забезпечення містить і передбачає розробку та планування на державному рівні комплексного системного адміністративно-правового підходу, включно із захистом прав та законних інтересів суб'єктів трансплантації, які виникають у лікувальному процесі та потребують постійного контролю та оновлення.

Саме як наслідок визначених питань і проблем пов'язаних з ними, виникла й досі виникає об'єктивна необхідність створення реформованої та оновленої державної стратегії розвитку і управління вітчизняною трансплантологією і адміністративно-правове забезпечення цієї стратегії. Варто прослідкувати як виникла державна стратегія розвитку і управління вітчизняною трансплантологією. 24.04.2000 р. з'явилась Постанова КМ № 695 від 24.04.2000 р. «Про деякі питання реалізації Закону України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині» [2]. 12 вересня 2002 р. було прийнято Постанову КМ № 1339 Про затвердження Державної програми розвитку трансплантації на 2002 – 2005 роки [3]. 18 березня 2004 р. був прийнятий ЗУ «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» [4]. Цей закон мав би стати відправною точкою для реформування вітчизняного законодавства у сфері донорства та трансплантології. 8 жовтня 2008 р. КМ за N 894 затвердив «Державну цільову соціальну програму «Трансплан-

тація» на період від 2008 до 2012 року» [5], а спільним наказом МОЗ України та АМН України від 12.03.2009 був затверджений перелік заходів на її виконання [6]. Ще раніше з'явилася «Концепція Державної цільової програми розвитку трансплантації в Україні на 2006–2010 роки» [6], а 20 липня 2006 р. КМ України видав розпорядження «Про схвалення Концепції Державної програми «Трансплантація» на 2006-2010 роки» визначивши МОЗ державним замовником цієї програми [7]. Але ці та інші заходи, на жаль, виявились неефективними і скороминачними, які так і не вирішили весь спектр проблем з зазначених питань. Всі перелічені міри виявились незадовільними, що, наприклад відобразилось в одній із чисельних статей на цю тему [8]. Саме тому 31 жовтня 2013 було оголошено про намір створити Національне агентство трансплантації. Відповідну ініціативу підтримали Міністерство охорони здоров'я України, Європейський директорат з якості лікарських засобів (EDQM), охорони здоров'я й питань трансплантації, Національний інститут хірургії й трансплантології ім. Шалімова й Всеукраїнська рада з захисту прав і безпеки пацієнтів [9]. Крім цих мега-проектів, було надруковано і видана сила-силенна різних постанов, розпоряджень, цитувати і приводи які не має сенсу, оскільки, на наш погляд вони не системні, не комплексні, не пов'язані між собою та не вирішують численні проблеми юридичного забезпечення. Ми не знайшли у періодиці або у науковій літературі ретельних звітів виконання та втілення згаданих мега-проектів, а відтак їх не можна вважати як такі, які були успішно реалізовані та мали схвальні відгуки та зворотній зв'язок із практикою.

На жаль на відміну від зарубіжної практики, існуюче законодавство України, не містить комплексне та системне адміністративно-правове регулювання донорства та трансплантології як виокремленого сегменту медичного права та його ключових положень. Хоча теоретиками-науковцями були виділені деякі з них:

- оптимальної турботи про інтереси донора (або пріоритету інтересів донора при спірних питаннях трансплантації);

- колегіальність (вирішення всіх питань, пов'язаних із трансплантацією консиліумом лікарів [7]);

- пошани і дотримання прав пацієнта;

- дотримання черги (для отримання анатомічного матеріалу реципієнти мають стати на облік і отримувати органи чи тканини згідно черги);

- декомерціалізації трансплантації (саме на дотримання цього принципу спрямовані зусилля усієї світової спільноти, а в українському законодавстві міститься імперативна норма, яка забороняє купівлю-продаж органів та тканин, окрім кісткового мозку);

- інтеграції в міжнародні трансплантологічні співтовариства (законодавством України передбачено можливість міждержавного обміну гомотрансплантатами)[10].

Фактично на сьогодні в Україні ми маємо частково невизначену ситуацію, навіть не дивлячись існування ЗУ «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [11], який вчений О.Г. Пелагеша влучно назвав «медичною конституцією України» [12] і який містить лише одну ст. 47, на виконання якої, окрім ЗУ «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини» [13] діють не спеціальні закони, а підзаконні акти. Реалії діючого на сьогодні законодавства України у сфері трансплантології свідчать, що в Україні, на жаль, існують прогалини, які не врахував як ЗУ «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини» так і інші підзаконні акти; зокрема стаття 3 цього закону не поширюється на:

- донорство крові та (або) її компонентів і діяльність, пов'язану з їх використанням (зазначимо що існує Закон України «Про донорство крові та її компонентів»);

- трансплантацію статевих залоз, репродуктивних клітин та живих ембріонів;

- ауто трансплантацію – пересадку людині взятого у неї анатомічного матеріалу;

- імплантацію – пересадку біоімплантатів і штучно виготовлених замінників органів;

- взяття анатомічних матеріалів для діагностичних досліджень [10].

Отже ці напрямки слід або закріпити в ЗУ «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини» або розробити і створити під них окремі закони.

Також з адміністративно-правової точки зору в Україні відсутній належний комплексно-системний механізм адміністративно-правового забезпечення трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людині, який би чітко окреслював і визначав:

- права та свободи донора та реципієнта на здійснення чи утримання від певних дій, спрямованих на трансплантацію;

- правовий статус трансплантатів – ключових матеріальних носіїв пересадки, без яких сама трансплантація не може відбутися;

- організаційно-правові засади побудови системи трансплантологічної допомоги населенню в Україні;

- загальнотеоретичні засади правового забезпечення трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людині, що інтенсифікуватиме нові дослідження у даній царині.

Як відомо в Україні саме МОЗ є гравцем-монополістом у сфері трансплантології з частковою участю КМ. Саме на МОЗ лягає уся відповідальність за підготовку, розробку та втілення своїх, переважно підзаконних актів. Саме МОЗ логічно має право лобювати прийняття ВР законів стосовно трансплантології. Принагідно виникає необхідність поставити слушне питання: хто і як безпосередньо контролює МОЗ? У разі необхідності МОЗ може бути підзвітний Верховній Раді, Кабінетові міністрів, Генеральній прокуратурі, Рахунковій палаті, тощо. Водночас численні спорадичні статті із критикою МОЗ різногалузевими фахівцями не досягають мети, бо мають розрізнений характер і за своїми висновками та спрямованістю не можуть слугувати у якості більш-менш програмних документів.

Виникає цілком слушне питання: хто і у який спосіб має ефективно і постійно контролювати та здійснювати моніторинг за діяльністю МОЗ на своєчасній та системній основі, зокрема у питаннях пов'язаних з трансплантологією? Це – доволі комплексна проблема, то ж вичерпна відповідь на яку потребує комплексного об'єднання низки політичних рішень, адміністративних реформ та наукових досліджень, результати яких мали б аплікативно-апробаційні наслідки.

Вирішення цих питань повинно бути започатковано на державному рівні, виходячи з того, що лікування та врятування людського життя за допомогою трансплантології є одним із пріоритетів розвитку українського суспільства згідно Конституції України. Для цього треба розробити нову державну комплексно-системну стратегію розвитку донорства та трансплантології на рівні Кабінету Міністрів України за участю Верховної Ради.

З іншого боку така програма без відповідного комплексно-системного адміністративно-правового забезпечення приречена, скоріше всього, на безпорадність.

З метою створення відповідного комплексно-системного адміністративно-правового забезпечення принципово нової державної стратегії та притягнення уваги до цього, видається, з огляду на пріоритетність питання, що було б доцільно запропонувати провести Всеукраїнську правову конференцію, винесивши на неї, окрім іншого, питання стосовно необхідності проведення парламентських слухань у Верховній Раді з проблемних питань донорства та трансплантології та їх адміністративно-правового забезпечення.

Водночас у рамках відповідного комітету (підкомітету) Верховної Ради незайвим було б створити на постійній основі депутатську групу для моніторингу ситуації у цій сфері та вироблення рекомендацій для забезпечення вирішення нагальних та невирішених питань юридичного забезпечення донорства та трансплантології та оперативного створення проектів законодавчої бази, та внесення, проведення та прийняття відповідних законів та змін в існуючі закони які торкаються цієї сфери.

Саме такі заходи могли б сприяти створенню проекту державної стратегії розвитку і управління вітчизняним донорством та трансплантологією до 2025 року, який, після суспільного обговорення та відповідних фахових експертиз, можливо було б затвердити у відповідному порядку.

Водночас з метою контролю МОЗ у сфері трансплантології та спонукання цієї установи до відповідальних поетапних дій та реформ у цій галузі доцільно було б ство-

рити орган саме громадського контролю. На нашу думку варто б створити Всеукраїнську громадську спостережну раду із фахівців різних галузей включно з духовенством, громадськістю та юристами-фахівцями з медичного права для здійснення перманентного нагляду, моніторингу та контролю за діяльністю МОЗ у сфері донорства та трансплантації.

Враховуючі комплексність, складність та актуальність питання, вирішення якого неможливо силами одного чи декількох дослідників, на наш погляд слід залучити до його вирішення такі провідні науково-юридичні установи країни як Інститут Держави і права, Академію правових наук, спеціалізовані ВНЗ на конкурсній або іншій основі на підставі замовлення або доручення уряду шляхом створення комісії, яка могла розробити проекти відповідних адміністративно-правових змін. Складність адміністративно-правового комплексно-системного забезпечення вирішення цього питання дає підстави висунути концепцію про необхідність, на наш погляд, розробити та створити, умовно кажучи, комплексний проект «Кодексу трансплантації та біоетики» з перехідними положеннями та наміченими доповненнями, здійснення яких повинне проводитись, принаймні щорічно. Метою й основним завданням проекту такого Кодексу могла б стати зведення у вигляді кодифікації з міжнародного, регіонального (Європа) та вітчизняного законодавства у сфері донорства, трансплантології і медичної деонтології, а також споріднених з ними сфер та подальше вдосконалення відносин, пов'язаних із набуттям, здійсненням і захистом прав усіх суб'єктів трансплантації для подальшого його опрацювання та оптимізації з метою подальшого затвердження та прийняття Верховною Радою України. Слід зазначити, що у світі є приклади створення деонтологічних кодексів медичних працівників [11], а така делікатна галузь як трансплантологія конче потребує етичного втручання та регулювання.

Слід визнати, що на сьогодні у нашому суспільстві у цілому панує насторожено-консервативне ставлення до практики донорства та трансплантології. З метою подо-

лання такої суспільної думки, державним та недержавним ЗМІ слід обов'язково розпочати сплановану та потужну інформаційно-роз'яснювальну компанію серед різних верств населення. Тільки таким чином поступово у суспільній думці країни можна очікувати зміни поглядів у декілька етапів: спочатку подолання негативного іміджу донорства та трансплантології, згодом вироблення загально-толерантного ставлення до цієї підгалузі, і з часом досягнення переважно позитивного та остаточно схвального сприйняття донорства та трансплантології, як гуманного і цілком нормального методу врятування життя. Така програма підтримки ЗМІ у цьому питанні повинна бути закріплена та заохочена відповідною урядовою постановою.

Звичайно ж, згадані вище пропозиції можуть бути втілені лише за умови відповідного фінансового забезпечення розвитку вітчизняного донорства та трансплантології. На наш погляд, уряд за умови розуміння важливості цієї сфери, міг би створити та зареєструвати «Державний фонд донорства та трансплантології» у якості венчурного та ввести в обіг новий цільовий податок «До Державного фонду донорства та трансплантології» у розмірі відрахувань 0,25-0,5 від 1 відсотку на заробітній платі від мінімальної і вище. Фонд може також поповнюватись добровільними пожертвами від юридичних та фізичних осіб. Кошти або прибутки від цього фонду (за умови, якщо він венчурний) повинні бути спрямовані на фінансування найпроблемніших напрямків або секторів підгалузі, розміри і напрямки яких визначатиме та розподілятиме у відповідних частках залежно від нагальності потреб наглядова рада цього фонду.

Вагомим внеском у розвиток адміністративно-правового забезпечення донорства та трансплантології має стати також докорінна інтенсифікація міжнародного співробітництва з конкретною метою: перейняття та втілення у країні найкращих надбань передових країн. Бо по великому рахунку, державна стратегія розвитку і управління вітчизняним донорством та трансплантологією має рівнятися перш за все, на усі види міжнародного співробітництва з країнами-

лідерами, котрі мають досягнення і переваги у законодавчому забезпеченні широких аспектів трансплантології. Таке рівняння є, безумовно, безпомилковим орієнтиром та засобом успішного та сучасного перебування на вістрі адміністративно-правового забезпечення.

Не слід забувати, що у світі існують таке спеціалізована агенція ООН як «Всесвітня організація здоров'я», яка має чималий досвід у втілення реформ та надбань медицини. Відповідну правову допомогу, за умов наявності договорів про допомогу та співробітництво, можна було б отримати як від розвинутих країн, так і від країн, де існують національні агенції трансплантології, наприклад у Молдові та Румунії. Така структура як «Національне агентство трансплантології» була б підконтрольна МОЗ, але б мала свою автономію. Адміністративно-правові аналогії в Україні існують. Це, наприклад, Міністерство культури та Національна агенція кінематографії.

В свою чергу з структурної точки зору адміністративно-правове забезпечення проекту або окремих сегментів такої стратегічної програми, на наш погляд, мало б містити внутрішній поділ на три основні структурні блоки щодо поставлених цілей – оперативний, тактичний та, власне, стратегічний. Кожний з них, у свою чергу, має бути пов'язаний з декількома чинниками: необхідністю постійного правового удосконалення, проведенням узгодження з вимогами конституційного, адміністративного і підзаконного законодавства та системної зв'язки із кращими зразками правового зарубіжного забезпечення у сфері донорства та трансплантології. Крім того, однією з найважливіших є проблема узгодження змісту та систематизації нормативно-правового матеріалу, пов'язаного саме з правами людини, що містяться у різних міжнародних документах та конвенціях.

Не претендуючи на виключну винятковість та завершеність наших дослідження і міркувань, з вищенаведеного можна окреслити наступні висновки:

Адміністративно-правовий комплекс законодавства про донорство та трансплантологію в Україні не є досконалим, тоді як світо-

ва інноваційна медична практика спонукає його до змін. Вітчизняне законодавство про цю підгалузь потребує комплексного і системного вдосконалення та реформування з використанням апробованого міжнародного досвіду та деонтології. Пріоритетна важливість вирішення цього питання дає незаперечливі підстави вважати його «державною стратегією розвитку».

Слід визнати на найвищому державному щаблі, що лікування та врятування людського життя за допомогою донорства та трансплантології є одним із найпріоритетніших та найнагальніших напрямків забезпечення і охорони здоров'я українського суспільства згідно Конституції України.

Подолання вищезазначених проблем та їх реформування, необхідно здійснювати та проводити адміністративно-правовими заходами перш за все на вищому державному рівні – як виконавчою, так і законодавчою гілками влади у тісному взаємозв'язку.

В умовах фактичної кризи донорства та трансплантології, логічним би вважалось створити проект правового забезпечення, який передбачав би оновлену державну стратегію розвитку і управління вітчизняним донорством та трансплантологією до 2025 року, яка б у свою чергу передбачала б створення: проекту «Кодексу трансплантології та біоетики», Всеукраїнської громадської ради донорства та трансплантології, Державної інформаційно-роз'яснювальної програми ЗМІ, «Державного фонду донорства та трансплантології» та «Національної агенції донорства та трансплантології».

Література

1. Конституція України від 28.06.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Постанова КМУ № 695 від 24.04.2000 р. Про деякі питання реалізації Закону України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/>
4. Про затвердження Державної програми розвитку трансплантації на 2002 – 2005 роки: Постанова Кабінету Міністрів

АНОТАЦІЯ

У статті досліджується та аналізується стан правового забезпечення донорства та трансплантології як підгалузі медичного права України, яке існуючи та розвиваючись, відстає від практики світових надбань. Автор доходить висновку, що на сучасному етапі ця підгалузь медичного права характеризується не вирішенням та незавершеністю комплексних проблем та відсутністю системного підходу у їх вирішенні. Виходячи з реальних вимог сучасності, спираючись на конституційні пріоритети громадян, та розглядаючи донорство та трансплантацію як радикальний засіб збереження та продовження життя, автор пропонує запровадити комплексно-системне вирішення забезпечення та розвитку цієї підгалузі висуненим комплексом радикальних та дієвих засобів, закріплених на адміністративно-правовому рівні, умовно назвавши їх заходами для створення національної довготермінової стратегії розвитку донорства та трансплантології.

SUMMARY

The article deals with analyses of legal support level concerning donorship and transplantology as a sub-branch of Ukrainian medical law which stays away from world achievement practice. The author comes to a conclusion that at the present stage this sub-branch in Ukraine is characterized by lack of decision and incompleteness of complex problems to be solved as well as by lack of system approach in their lawful support and therefore it requires the rearrangement. Proceeding from real requirements of the present, leaning on the constitutional priorities of citizens, and considering donorship and transplantation as a radical methods preserving and extending human lives, the author proposes complex and system solutions by setting out a complex of radical and effective measures at the level of administrative law, conditionally having called them "measures for the creation of national long term perspective strategy of donorship and transplantology development".

України від 12 вересня 2002 р. № 1339 // Офіційний вісник України. – 2002 р. – № 37. – Ст. 1735.

5. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 29. – Ст. 367.

6. Концепція Державної цільової програми розвитку трансплантації в Україні на 2006–2010 роки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.moz.gov.ua/ua/main/?docID=3845

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2008 р. N 894 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми «Трансплантація» на період до 2012 року» (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 970 (970-2012-п) від 24.10.2012) // Офіційний вісник України від 24.10.2008 р., № 78, стор. 103, стаття 2608

8. Трансплантологія в Україні: недоліки законодавства та рекомендації з його розвитку (Юридична газета), [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.e-lawyer.com.ua/transplantolog-ya-v-ukra-n-nedol-](http://www.e-lawyer.com.ua/transplantolog-ya-v-ukra-n-nedol-ki-zakonodavstva-ta-rekomendatsii-z-yogo-rozvitku)

ki-zakonodavstva-ta-rekomendats-z-iogo-rozvitku-yuridichna-gazeta

9. В Україні мають намір створити Національне агентство з трансплантології [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lb.ua/archive/2013/10/31.html>

10. Волкова О. Принципы касательно международно-правового регулирования трансплантации человеческих органов, тканей и клеток // Европейские перспективы № 3, 2010.

11. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>

12. Пеллагеша О. Г. Норми права як складова механізму адміністративно-правового забезпечення трансплантації органів та інших матеріалів людині в Україні / О. Г. Пеллагеша // Форум права. – 2010. – № 4. – С. 718–724

13. Закон України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині» : від 16.07.1999 р., № 1007-XIV // Голос України. – 17.08.1999.

14. Рогова О. Г. Застосування медичних кодексів у медицині / О. Г. Рогова // Вісник Академії адвокатури України. – № 2 (24), 2012.